

Europeiska
regionkommittén

Den årliga rapporten om tillståndet i Europeiska
unionens regioner och kommuner

Faktablad 2023

#SOTEULocal

Kapitel 1

Krishantering i regioner och kommuner

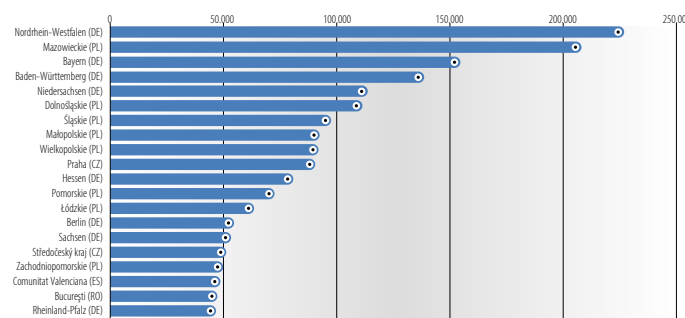
EU:s regioner och kommuner är viktiga när det gäller att framgångsrikt ta emot och integrera fördrivna personer från Ukraina.

Den ström av fördrivna personer som har uppstått till följd av Rysslands fullskaliga anfallskrig mot Ukraina, som inleddes i februari 2022, är den största som Europeiska unionen har ställts inför. De fördrivna personerna från Ukraina är främst kvinnor och barn. Tack vare att EU för första gången har

kunnat tillämpa direktivet om tillfälligt skydd har de garanterats rätten att bosätta sig, att få tillgång till bostäder, hälso- och sjukvård samt utbildning och att söka arbete. De fördrivna personerna från Ukraina har slagit sig ner i hela EU – ungefär hälften av EU:s regioner och kommuner rapporterar att de tar emot flyktingar från Ukraina – men de har framför allt föredragit

städer. Mer än 3,5 miljoner ukrainare finns i Tyskland, Tjeckien och Polen. Vissa länder – i synnerhet Estland – har tagit emot ett särskilt stort antal i förhållande till värdbefolkningen. De tio regioner i EU som hyser flest flyktingar finns i Polen (5), Tyskland (4) och Tjeckien (Pragregionen). Med över 220 000 är Nordrhein-Westfalen (DE) den region i EU som är värd för flest ukrainska flyktingar, följt av Mazowieckie (PL) med drygt 200 000. Regioner och kommuner har tillhandahållit skräddarsytt stöd i form av utbildning och andra integrationstjänster, särskilt riktade till kvinnor. Majoriteten av regionerna och kommunerna (60 %) ser tydliga fördelar med att ta emot flyktingar i

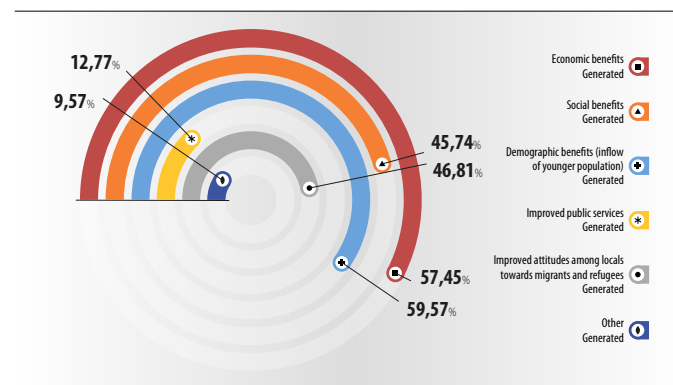
sina samhällen, bland annat med avseende på demografin, attityderna och ekonomin. Den solidaritet som visats gentemot fördrivna personer från Ukraina bidrog till denna positiva attityd.

Regioner med högst antal ukrainare som aktivt är registrerade för tillfälligt skydd
.....
Europeiska regionkommitténs egen sammanställning.

Vilka är enligt din uppfattning några av fördelarna med att flyktingar kommer till och stannar i små och medelstora städer? Välj alla alternativ som stämmer.
.....

Källa: Undersökning utförd av ReK i samarbete med OECD och Eurochambres. Resultaten lades fram vid sammanträdet i CIVEX-utskottet den 18 april 2023 och vid en workshop under Europeiska veckan för regioner och städer

Framgångsrikt exempel | En paus från kriget – sommarläger för ukrainska barn.

Sommarlägren för ukrainska barn gav många ukrainska barn möjlighet att delta i sommarlovsprogram i olika kommuner och regioner, såsom Nîmes (Frankrike), Aten (Grekland), Rom (Italien), Tammerfors (Finland), Gdańsk (Polen), Portimão (Portugal), Preili (Lettland), Storpolen/Wielkopolskie (Polen), Lublin/Lubelskie (Polen), Maramureș (Rumänien), Podkarpacie (Polen), Pommern/Pomorskie (Polen), Bayern (Tyskland), Łódź/Łódzkie (Polen) samt Miskolc och Sátoraljaújhely (Ungern).

Ukraina: då planer och principer är fastställda är det dags att påbörja återuppbyggnaden. 83 % av de lokala myndigheterna är redo att bidra. ReK:s åtgärder bidrar till att fylla luckorna i det subnationella samarbetet.

Fyra av fem av kommunerna och regionerna i EU (83 %) anser att de kan bidra till återuppbyggnaden av Ukraina på något sätt, via den bredare europeiska planen för hjälp till Ukrainas återhämtning, genom materiell och ekonomisk hjälp, program för partnersamverkan eller utbyte av bästa praxis. Många vidtar redan åtgärder: antalet bilaterala partnerskap mellan EU:s och Ukrainas regioner och kommuner har ökat. Mer än hälften av Ukrainas mindre städer saknar dock fortfarande formella EU-partner. Alliansen av kommuner och regioner för att återuppbygga Ukraina, som ReK och ett antal partner inrättade i juni 2022, bidrar till att fylla luckorna i det subnationella samarbetet. Ukrainas dubbla behov – att återuppbygga och att förbereda sig för EU-medlemskap – innebär att efterfrågan på materiell, finansiell, teknisk och politisk expertis kommer att öka. Det EU-finansierade projektet Borgmästaravtalet öst, som är avsett att stödja den gröna omställningen i länderna inom det östliga partnerskapet, visar potentialen hos subnationella åtgärder: 198 kommuner i Ukraina har anmält sig och 158 har utarbetat lokala handlingsplaner.

Hur anser du att din region eller kommun kan bidra till återuppbyggnaden av Ukraina? [flera svar tillåtna] (% som nämnt alternativet, EU-27)

Källa: Den regionala och lokala barometern 2023

Framgångsrikt exempel | Europeiska alliansen av kommuner och regioner för att återuppbygga Ukraina: ett ReK-initiativ för att samordna bistånd och stöd till ukrainska regioner och kommuner.

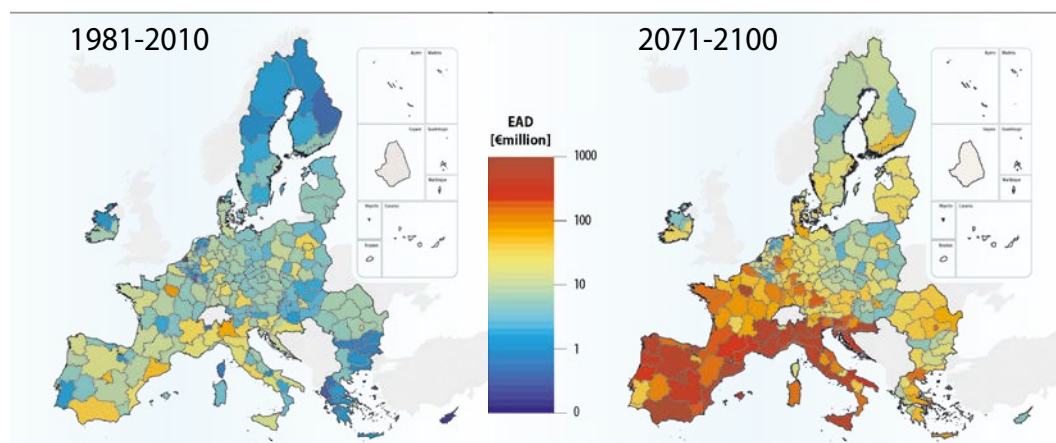
Europeiska alliansen av kommuner och regioner för att återuppbygga Ukraina har erbjudit en plattform för att samordna biståndsinsatser och uttrycka ett starkt politiskt och symboliskt stöd från EU:s regioner och kommuner till deras ukrainska motparter.

Klimatkatastrofer påverkar EU:s regioner alltmer ojämnt, men de allra flesta lokala ledare beklagar bristen på särskilda finansieringsmekanismer för att hantera utmaningar med klimatanpassningen.

Värmeböljor, torka, plötsliga översvämningar och skogsbränder har drabbat många regioner i Europa i sommar. Katastroferna drabbar i allt högre grad den lokala befolkningen och ekonomin. För anpassning till den globala temperaturökningen på 1,5 °C måste uppskattningsvis 40 miljarder euro per år investeras i klimatanpassning. I och med ökande klimatrelaterade katastrofer hotas den lokala och regionala ekonomiska verksamhetens produktivitet och livskraft. Regioner och kommuner spelar en grundläggande roll när det gäller att anpassa åtgärderna mot klimatförändringarna, men det finns en påtaglig brist på finansiering av anpassningen och 75 % av de regionala och lokala politikerna hävdar att de saknar särskilda finansieringsmekanismer för att hantera utmaningarna med klimatanpassningen. I synnerhet regioner med hög sysselsättningsnivå inom jordbruks- eller byggsektorn påverkas, särskilt av längre och intensivare värmeböljor. Värmeböljorna under sommaren 2023 kostade till exempel spanska regioner motsvarande 1 % av BNP genom att jordbruket drabbades av långvarig torka. De globala temperaturökningarna drabbar också i hög grad den lokala turistnäringen.

Förväntade årliga skador på kritisk infrastruktur i europeiska regioner på grund av klimatförändringarna i slutet av århundradet (miljoner euro)

Källa: Europeiska kommissionen

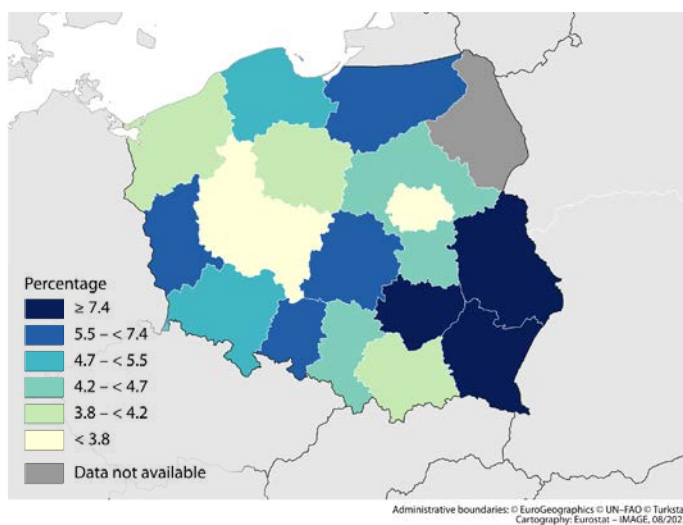

Framgångsrikt exempel | Motståndskraftig återuppbyggnad och socialt stöd i Vallonien.

Som svar på de katastrofala översvämningarna 2021 håller Valloniens regionala regering på att utveckla sin översiktsplan för Weserbäckenet (Vallée de la Vesdre) och program för hållbara grannskap, som syftar till att återuppbygga området på ett ansvarsfullt och hållbart sätt. 40 miljoner euro kommer att investeras i nya offentligägda hyresbostäder för de mest drabbade kommunerna. Dessutom har den vallonska regeringen utlovat 1,03 miljarder euro för att fullt ut täcka de medborgare som drabbats av översvämningarna.

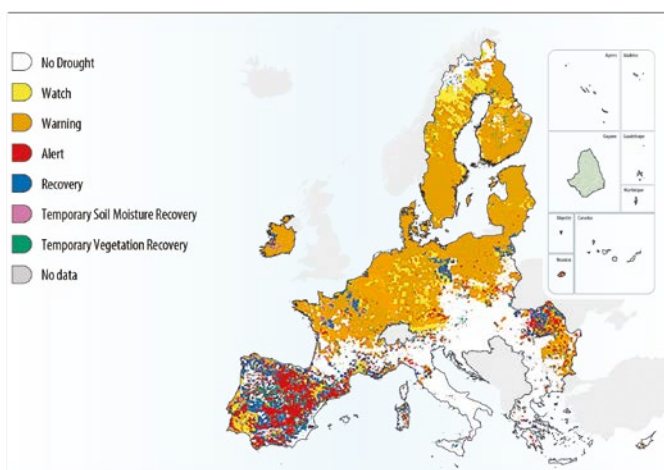
Torka, översvämningar och invasionen av Ukraina förvärrar livsmedelskrisen.

Livsmedelssystemets motståndskraft hamnade i skarpt fokus förra året, efter det ryska kriget mot Ukraina. I dag har över 32,5 miljoner européer inte råd med en fullständig måltid varannan dag. Andelen varierar från 0,4 % av Cyperns befolkning till 22,4 % av Bulgariens. I hälften av de polska regionerna har minst 4,7 % av medborgarna inte råd med kött, kyckling eller fisk åtminstone varannan dag. Dessutom påverkar uttorkade marker, kraftiga regn och torka ett stort antal grödor och hotar att driva upp livsmedelspriserna i många EU-länder. Till exempel rapporterar Spanien (16 %) och Italien (20 %) en kraftigt minskad apelsinskörd. Ändå har EU:s kommuner och regioner samlat sig för att hantera de chocker som livsmedelskrisen medför med målet att minimera dess inverkan genom innovativa lösningar samt för att uppnå återhämtning och bättre beredskap inför nästa händelse.

Har inte råd med en måltid med kött, kyckling eller fisk åtminstone varannan dag Polen på Nuts 2-nivå

Källa: ReK:s sammanställning baserad på Glowny Urząd Statystyczny

Indikator för torka.

Källa: ReK:s sammanställning baserad på Gemensamma forskningscentrumets rapport om torka i Europa, juni 2023.

Framgångsrikt exempel | Beredskap för torka: Kataloniens vattenförsörjningsplan 2022–2027.

Med tanke på torkans förödande inverkan på det regionala jordbruket godkände Kataloniens regering (Spanien) i maj 2023 sin vattenförvaltningsplan för 2022–2027, med investeringar till ett värde av 2,4 miljarder euro för att förbättra regionens beredskap för torka, som kommer att bli allt mer vanligt och förödande (den genomsnittliga nederbörden kommer sannolikt att minska med 18 % under de kommande decennierna).

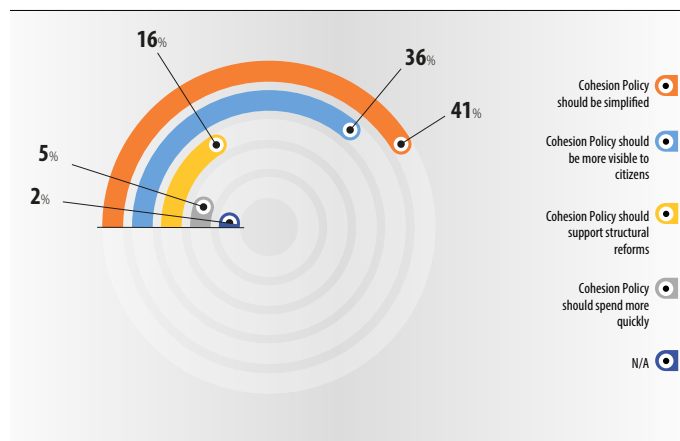
Kapitel 2

Kommuner och regioner som aktörer för en hållbar utveckling

Sammanhållningspolitiken måste bli vidare känd, eftersom 33 % av de regionala och lokala myndigheterna inte känner till eller drar nytta av dess finansieringsmöjligheter.

Trots sammanhållningspolitikens positiva inverkan på EU:s ekonomier under de senaste 25 åren (varje euro som spenderas förväntas tillföra ytterligare 2,8 euro till BNP) är de regionala skillnaderna fortfarande stora och i vissa fall blir de till och med allt större. Detta utgör ett allvarligt hot mot

våra samhällen, eftersom orter där man har en känsla av att ha lämnats utanför drabbas av ökat missnöje på längre sikt. I en ReK-undersökning betonas att EU:s regioner och kommuner anser att förenkling (41 %) och ökad synlighet (36 %) är de viktigaste förbättringar som behövs inom sammanhållningspolitiken i framtiden. Den regionala och lokala barometern bekräftar att lokala ledare upplever en brist på synlighet och delaktighet i EU:s finansiering. 33 % av de lokala och regionala företrädarna i EU säger att de inte känner

Vilken skulle vara den viktigaste reformen att inkludera i sammanhållningspolitikens framtid?

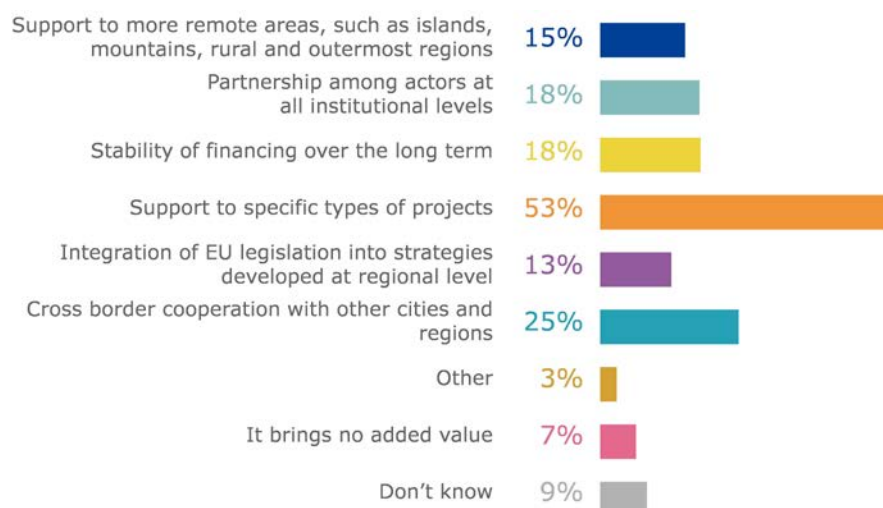
Källa: ReK

till eller får del av finansiering från sammanhållningspolitiken. Regioner och kommuner bekräftar att sammanhållningspolitiken tillför ett mervärde till deras kommun eller region genom att stödja särskilda typer av projekt (53 %) och gränsöverskridande samarbete (25 %), men också för att säkerställa partnerskap mellan aktörer på alla institutionella nivåer (18 %). ReK, särskilt genom sin sammanhållningsallians, banar väg för att föreslå en reform av sammanhållningspolitiken som kan hjälpa alla orter och människor i EU.

Tillför sammanhållningspolitiska medel ett mervärde för din kommun eller region jämfört med andra finansieringsflöden (nationella eller regionala)? Om svaret är ja, i vilken form? [flera svar tillåtna] (% som nämnt alternativet, EU-27)

Källa: Den regionala och lokala barometern 2023

Bas: uppgiftslämnare som känner till finansieringen av sammanhållningspolitiken (n = 1 631)

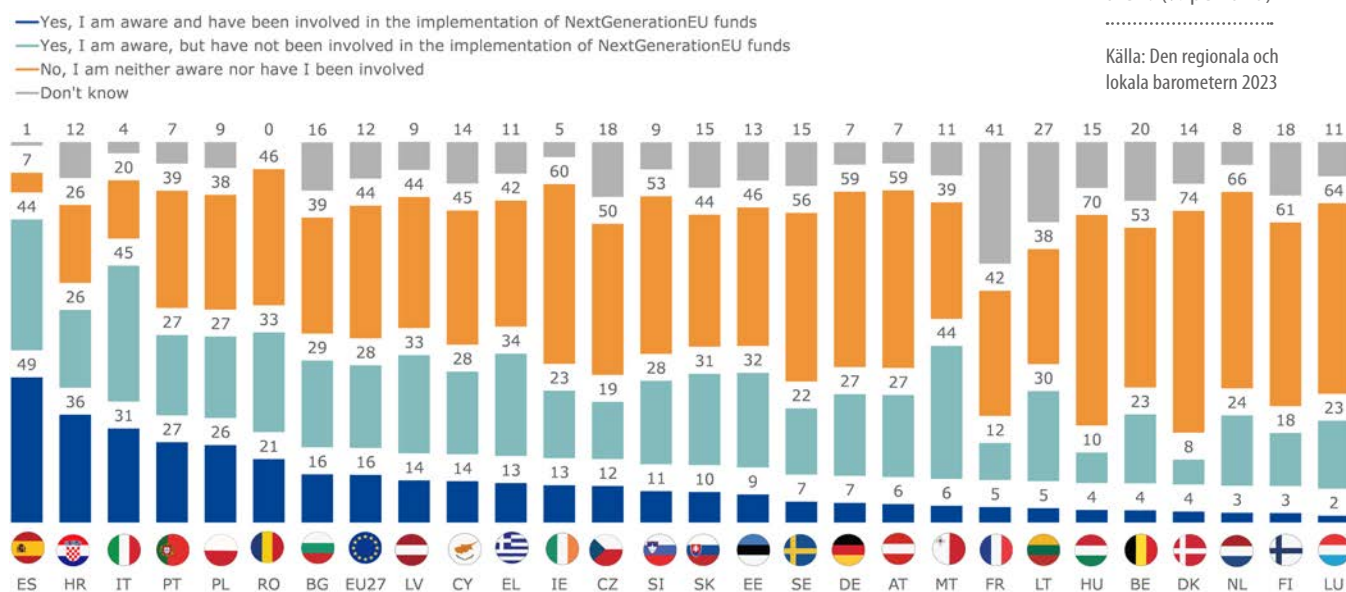

NextGenerationEU bortser fortfarande från gräsrotsnivån: över 70 % av de lokala ledarna har inte deltagit i dess genomförande.

Trots de stora ansträngningar som ofta krävs av offentliga förvaltningar för att säkerställa att EU-medel används effektivt och där de behövs mest, erkändes inte regionernas och kommunernas roll på lämpligt sätt i utformningen av faciliteten för återhämtning och resiliens, hörnstenen i återhämtningsplanen NextGenerationEU. Uppgifter som samlats in av ReK under 2021 och 2022 bekräftas av den nya regionala och lokala barometern: över 70 % av uppgiftslämnarna uppgav att de inte har deltagit i genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens. Detta verktyg verkar därför bortse från regionerna. Att låta lokala och regionala myndigheter föreslå de lämpligaste områdena för finansieringsstöd är det effektivaste sättet att se till att pengarna används på bästa sätt. Att låta medlemsstaterna besluta om de vill involvera regionala och lokala myndigheter i utformningen av programmen undergräver deras potentiella framgångar. Genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens hade också en direkt inverkan på starten av den nuvarande programperioden för sammanhållningspolitiken 2021–2027, vilket orsakade betydande förseningar. Medlemsstaterna och kommissionen måste vidta nödvändiga åtgärder för att ändra det nuvarande centraliserade narrativet till en genomförandestrategi på flera nivåer för faciliteten för återhämtning och resiliens genom att inrätta flernivåplattformar och strukturerade informationsmöten och evenemang, tillsammans med kommuner och regioner.

Känner du till, och har du deltagit i, någon finansiering från EU:s NextGenerationEU som din kommun eller region har mottagit under de senaste två åren? (% per land)

Källa: Den regionala och lokala barometern 2023

Framgångsrikt exempel | Italiens kommuner har redan tagit i anspråk 90 % av de 40 miljarder euro som har tilldelats dem för att genomföra faciliteten för återhämtning och resiliens.

Enligt ordföranden för Associazione Nazionale Comuni Italiani (ANCI), Antonio Decaro, är italienska kommuner mycket aktiva i genomförandet av de nationella återhämtnings- och resiliensplanerna. Kommunerna tilldelades 40 miljarder euro av totalt 191,5 miljarder euro och har redan tagit 90 % av dessa medel i anspråk, vilket är dubbelt så mycket som den genomsnittliga åtagandenivån för medel som tilldelats andra enheter.

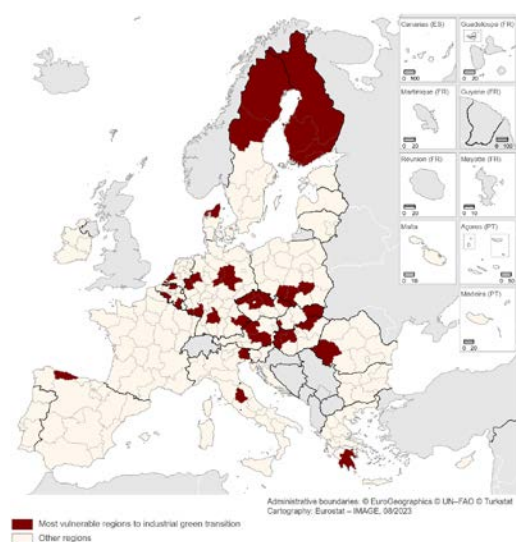
Den gröna och den digitala omställningen är fortfarande en stor utmaning för EU:s regioner och kommuner, och sårbarheter och risken för cyberattacker kräver mer investeringar och beredskap.

Den gröna och den digitala omställningen ökar både kostnader och risker och medför allvarliga utmaningar för många europeiska regioner och kommuner. Deras relativa brist på expertis och infrastruktur innebär att de löper en särskilt stor risk att utsättas för cyberattacker. Denna risk medför ännu fler utmaningar, med cyberattacker som med största sannolikhet inriktas på viktiga tjänster såsom mobilitet eller hälsa. Ungefär 97 % av regionerna och kommunerna vill fortfarande investera i digital infrastruktur, och för att detta ska kunna ske krävs det ökad politisk medvetenhet om det tillgängliga finansieringsstödet och lättare tillgång till medlen.

När det gäller den gröna omställningen visar ReK:s undersökning att regioner och kommuner i synnerhet har vidtagit åtgärder för att minska energianvändningen (62 %), främja naturskydd och miljöanpassning i städer (40 %) samt minska avfallet och dess miljöpåverkan (37 %). Den pågående miljöanpassningen av den europeiska industrin fortsätter att ha en betydande inverkan på lokal och regional nivå. Även om vissa regioner lyckas hantera fördelarna och de ekonomiska omställningarna är vissa mer sårbara och har svårt att motverka konsekvenserna, t.ex. förlusten av arbetstillfällen till följd av nedläggningen av koldioxidintensiva industrier som kolgruvor eller oljeraffinerier. Regioner i Tjeckien, Tyskland, Ungern och Polen hör till dem som drabbas av förlorade arbetstillfällen på grund av nedläggning av koldioxidintensiva industrier. Att stödja dessa regioner med investeringar och kompetenshöjning är därför av största vikt för att undvika att skapa en "grön klyfta" i Europa.

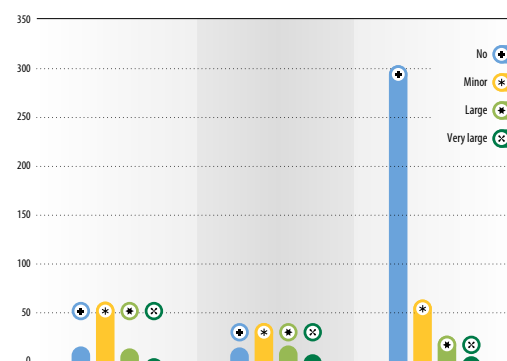
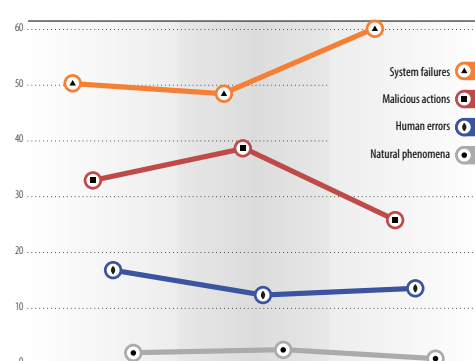
De 41 mest sårbara regionerna för den gröna omställningen av industrin

Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, Regional Industrial Transitions to Climate Neutrality, 2023.

Bakomliggande orsaker till incidenter och effekternas allvarlighetsgrad per år

<https://ciras.enisa.europa.eu/>

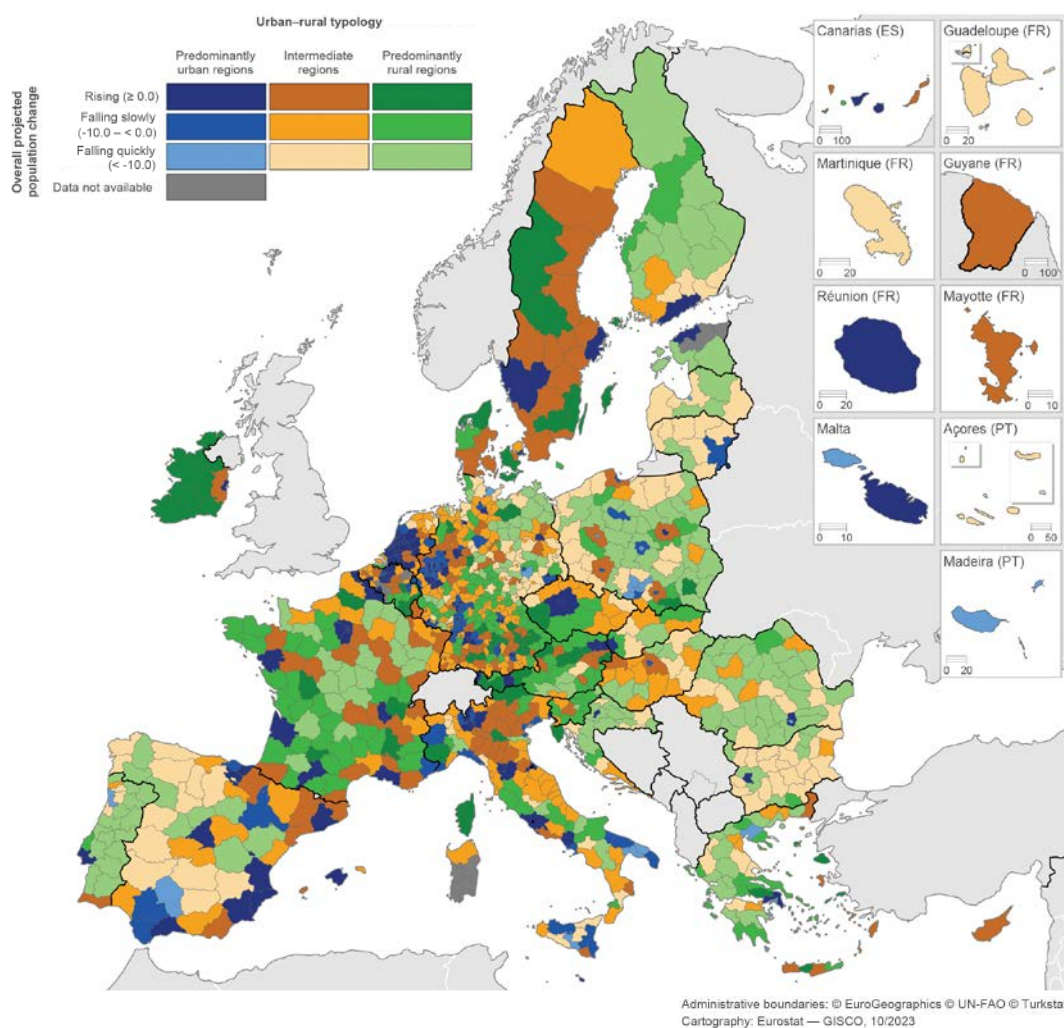

Framgångsrikt exempel | Vilnius motverkar cyberattacker med hjälp av etiska hackare.

Efter en rad omfattande cyberattacker mot den digitala infrastrukturen i Vilnius (Litauen) införde staden en effektiv strategi för att motverka cyberattacker. År 2021 antog staden en tioårig strategisk utvecklingsplan och utarbetade en policy för ansvarstagande kartläggning av säkerhetsbrister, dvs. en uppsättning regler som uppmuntrar etiska hackare att identifiera och lämna information om säkerhetsbrister till den ansvariga myndigheten utan att åtalas.

Landsbygdsagendan: 30 miljoner människor förväntas "försvinna" från Europas landsbygds-områden mellan 1993 och 2033.

Landsbygdsområdenas bidrag till EU:s ambitiösa och viktiga mål är i fara av två huvudskäl: klimatförändringarna och avfolkningen. Mellan 1993 och 2033 förväntas 30 miljoner människor ha lämnat Europas landsbygdsområden. Detta motsvarar storleken på befolkningen i Rumänien, Bulgarien och Litauen tillsammans. Mellan 2015 och 2021 ökade andelen personer som är 65 år eller äldre med 5 % i landsbygdsområden, dvs. dubbelt så mycket som i stadsområden. Avfolkning och en åldrande landsbygdsbefolkning leder till en ond cirkel av färre investeringar i offentliga tjänster (t.ex. barnomsorg, hälso- och sjukvård och långtidsvård, utbildning, kollektivtrafik) och ekonomisk stagnation eller nedgång. Denna oroväckande situation utgör ett hot mot den europeiska demokratin, eftersom de människor som bor kvar på landsbygden lätt känner sig lämnade utanför av lokala, nationella och europeiska institutioner.

Övergripande beräknade befolkningsförändringar per typologin för stads- och landsbygdsområden, 1 januari 2021 till 1 januari 2050 (%)

Källa: Eurostat.

Framgångsrikt exempel | Energibyprojektet Cochem-Zell, Tyskland.

Delstaten Rheinland-Pfalz stöder energibyprojektet Cochem-Zeller Energiedorf. Projektet är ett perfekt exempel på en förändring som bygger på det civila samhällets drivkraft. Genom projektet byggs hållbara nät för uppvärmningsförsörjning i ett antal byar. Värmen erhålls från trä som kommer från de lokala skogarna (träflis av restprodukter från skogsbruket) och solvärme. Detta leder till ökat mervärde i området. Samtidigt erbjuds invånarna direktanslutning med optiska fibrer.

Kapitel 3

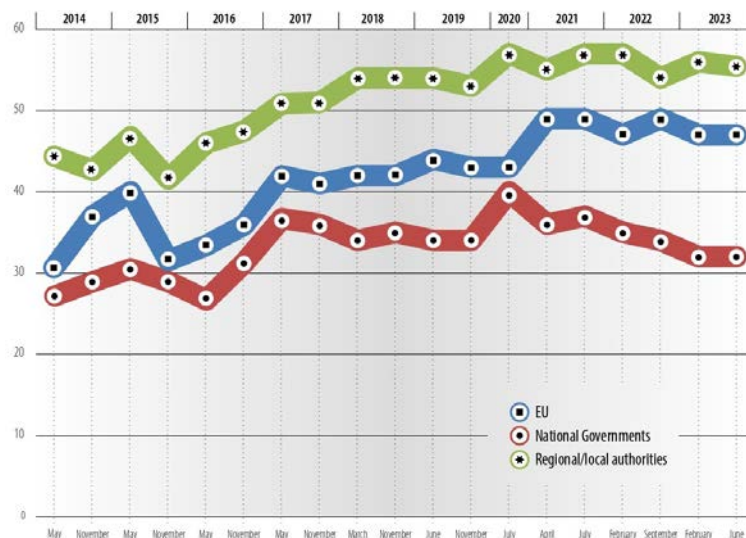
Demokratis framtid och EU:s utvidgning

Förtroendet för lokala och regionala myndigheter är fortfarande högre än förtroendet för den nationella nivån eller EU-nivån.

Medborgarnas växande missnöje med demokratis tillstånd i sina länder är ofta mest kännbart på lokal och regional nivå. Genom att deras förvaltningsnivå befinner sig närmast medborgarna är de lokala och regionala företrädarna ofta de första som erfar bakslag i form av ökande ojämlikhet och andra hot mot demokratin, vilket ibland till och med tar sig uttryck i våld mot lokala och regionala politiker. Trots att de generellt befinner sig i frontlinjen när det gäller medborgarnas missnöje är företrädarna för den lokala och regionala nivån sällan orsaken till detta missnöje. Förtroendet för lokalt och regionalt styre fortsätter att öka och är fortfarande större än förtroendet för den nationella nivån eller för EU-nivån. Sedan 2018 visar nämligen opinionsundersökningar fortgående att regionala och lokala myndigheter är den enda styresform som mer än 50 % av uppgiftslämnarna i EU litar på. Den växande mångfalden av demokratiska processer på regional och lokal nivå har bidragit till att stärka de lokala företrädarnas legitimitet, och regioner och kommuner ses tydligt som de mest benägna att regelbundet samarbeta politiskt med medborgarna.

Förtroende för olika förvaltningsnivåer

Källa: ReK:s sammanställning på grundval av Standard Eurobarometers databilaga

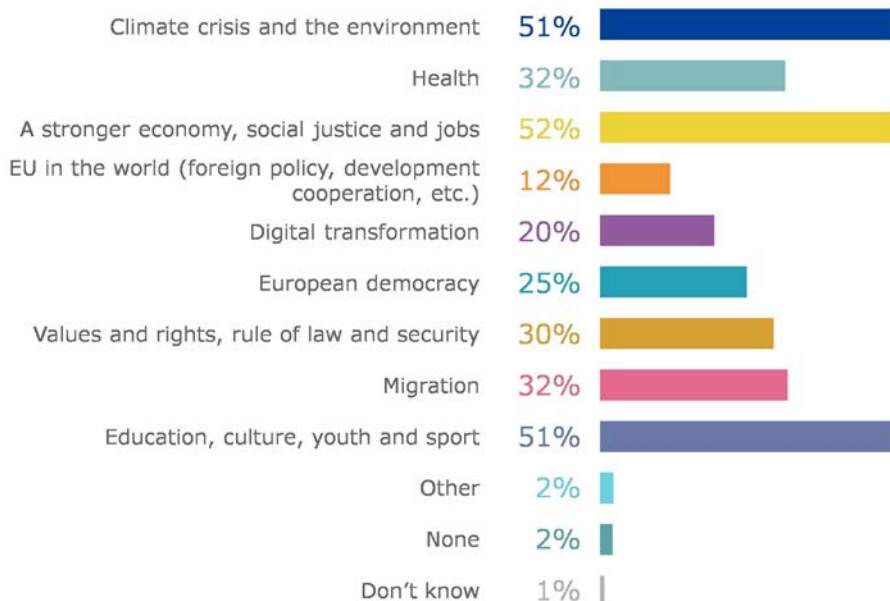
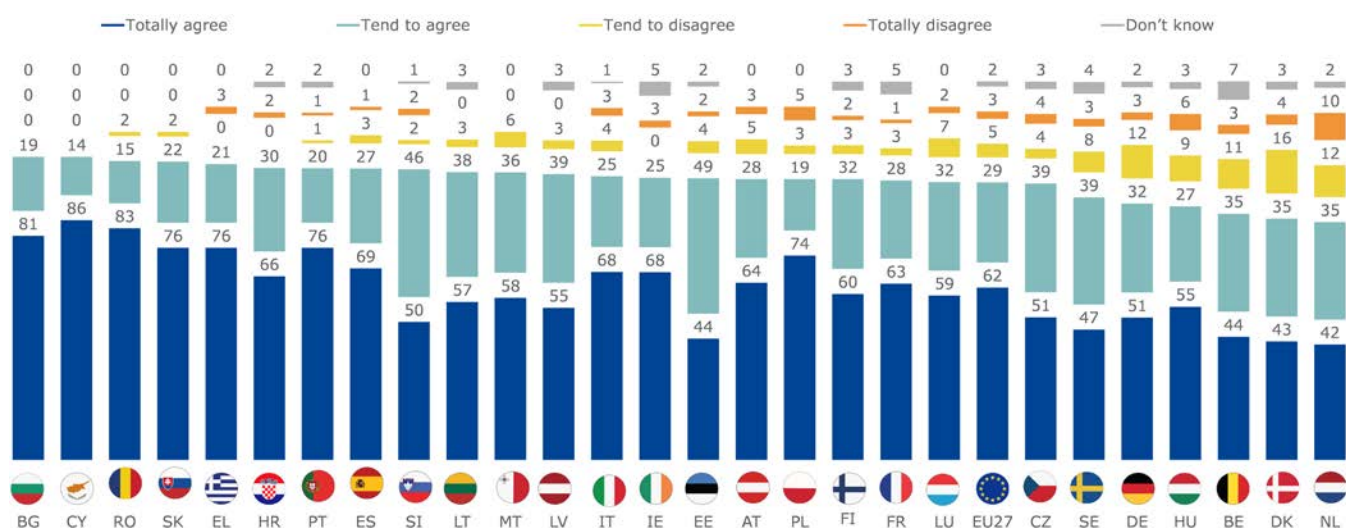

Framgångsrikt exempel | Främjande av den demokratiska debatten med företrädare för den lokala och regionala nivån.

ReK:s europeiska nätverk för regionala och lokala fullmäktigeledamöter har samlat över 2 500 folkvalda företrädare för regionala eller kommunala församlingar i alla EU-länder, och det är således inte bara ReK-ledamöter som är involverade i nätverkets verksamhet. Nätverket stärker EU:s demokratiska grund genom att föra Europa närmare lokalsamhällena och fungerar som en plattform för att träffa samt diskutera och nätverka med andra fullmäktigeledamöter och ReK-ledamöter

De europeiska regionernas och kommunernas röst måste höras ännu mer i EU:s beslutsfattande för att göra det mer ändamålsenligt.

De lokala och regionala nivåerna är ofta involverade i att bidra till att genomföra EU:s politik och program som är avsedda att gynna EU-medborgarna i deras dagliga liv, och ändå hörs de regioner och kommuner där de bor fortfarande inte tillräckligt ofta i EU:s beslutsprocess. Lokalt och regionalt folkvalda företrädare är nästan helt eniga om att detta måste ändras: 91 % av de som svarade på ReK:s regionala och lokala barometer instämmer antingen helt och hållet eller delvis i att regioner och kommuner bör ha mer inflytande i EU:s beslutsfattande och i debatten om Europeiska unionens framtid. På frågan om områden inom vilka regioner och kommuner bör ha mer att säga till om är det mest sannolikt att uppgiftslämnarna svarar "en starkare ekonomi, social rättvisa och arbetstillfällen", "utbildning, kultur, ungdomsfrågor och idrott" samt "klimatkris och miljö".

Håller du i allmänhet med om att regioner och kommuner bör få större inflytande i EU:s beslutsfattande och i debatten om Europeiska unionens framtid?

Källa: Den regionala och lokala barometern 2023

Inom vilka av följande områden anser du att regionerna och kommunerna bör ha större inflytande på EU:s beslutsfattande? [flera svar tillåtna] (% som nämnt alternativet, EU-27)

Källa: Den regionala och lokala barometern 2023

Läs hela
rapporten

CdR_4892/10-2023

**Europeiska
regionkommittén**

**Europeiska unionens
publikationsbyrå**

HTML

QG-04-23-764-SV-N

ISBN 978-92-895-2825-2

DOI 10.2863/926670

Print

QG-04-23-764-SV-C

ISBN 978-92-895-2836-8

DOI 10.2863/01766

© Europeiska unionen, 2023

Om inget annat anges är vidareutnyttjande av detta dokument tillåtet enligt licensen Creative Commons Erkännande 4.0 Internationell (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>).

Det innebär att vidareutnyttjande är tillåtet under förutsättning att källan anges korrekt och att det framgår om ändringar har gjorts.

Tillstånd för användning eller mångfaldigande av delar som inte ägs av Europeiska unionen kan behöva sökas direkt från respektive upphovsrättsinnehavare. Ytterligare rättigheter måste därför erhållas om ett visst innehåll innefattar verk av tredje part. Om tillstånd beviljas upphävs och ersätts det allmänna tillstånd som nämns ovan, och eventuella begränsningar av materialets användning ska tydligt anges.

Omslagsbild © Xavier Lorenzo / stokkete / JackF / creativenature. nl / TTstudio / Tymoshchuk / michaeljung / Eugenio Marongiu / Patryk Kosmider / Nicolas Dieppedalle / Vladimir Arndt / JackF / C.Castilla / aapsky - stock.adobe.com

Europeiska regionkommittén inrättades 1994 och är EU:s politiska församling med 329 regionala och lokala företrädare, såsom regionpresidenter, kommunfullmäktigeledamöter etc. från alla 27 medlemsstater, som företräder över 446 miljoner EU-medborgare.

Utgiven av Europeiska regionkommittén

Brüssel, oktober 2023

Rue Belliard/Belliardstraat 101 | 1040 Bruxelles/Brussel | BELGIQUE/BELGIË

Tel. +32 22822211 | e-mail: visuals@cor.europa.eu | www.cor.europa.eu

@EU_CoR | /european.committee.of.the.regions

/european-committee-of-the-regions | @EU_regions_cities